

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. december 16.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2021/0424(COD)

15096/21
ADD 4

ENER 561
ENV 1013
CLIMA 456
IND 388
RECH 568
COMPET 915
ECOFIN 1257
CODEC 1662
IA 209

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2021. december 15.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2021) 456 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri: Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól (átdolgozás)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a SWD(2021) 456 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2021) 456 final

Brüsszel, 2021.12.15.
SWD(2021) 456 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri:

Javaslat

Az Európai Parlament és a Tanács rendelete

a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól (átdolgozás)

{COM(2021) 803 final} - {COM(2021) 804 final} - {SEC(2021) 431 final} -
{SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

Vezetői összefoglaló (legfeljebb 2 oldal)
Hatásvizsgálat a hidrogénpiacról és a dekarbonizált gázpiacról szóló csomagról
A. A fellépés szükségessége
Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?
Az európai zöld megállapodás célja, hogy az EU-t a 2050-ig elérendő klímasemlegesség felé vezető útra állítsa, amihez az integrált energiarendszerben jelentősen növelni kell a megújuló energiaforrások részarányát. A földgáz jelenleg az EU-ban felhasznált gáznemű tüzelőanyagok 95 %-át, az EU teljes energiafogyasztásának pedig 25 %-át teszi ki. Míg a földgáz részaránya fokozatosan csökkenni fog, a biometán, a szintetikus metán és a hidrogén várhatóan egyre fontosabbá válik. A földgáz ezen alternatívái tekintetében azonban számos szabályozási akadály áll fenn, és a jelenlegi energiabiztonsági intézkedések hatálya sem terjed ki rájuk. Ez akadályozza a bevezetésüket, és a jelenlegi piaci feltételek és szabályok mellett befolyásolja költséghatékonyságukat. A jelenlegi szabályozási rendszer a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok vonatkozásában nem könnyíti meg a határokon átnyúló kereskedelmet és az infrastruktúra fejlesztését, valamint ezen gázoknak az uniós gázpiacokra való akadálytalan bejuttatását. Így a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázoknak – a lehető legalacsonyabb költségek mellett és biztonságos – felhasználásában rejlő lehetőségek továbbra is kiaknázatlanok. Végezetül a gázfogyasztók nem rendelkeznek a piacon elérhető legköltséghatékonyabb dekarbonizációs lehetőségek kiválasztásához szükséges jogokkal és eszközökkel.
Mit kellene elérni?
Az általános célkitűzés a költséghatékony dekarbonizáció megkönnyítése, méghozzá az európai hidrogénpiac létrehozása és a gáznemű üzemanyagok piacának fokozatos dekarbonizációja révén, az energiabiztonság szavatolása mellett. A konkrét célkitűzések a következők: 1) elősegíteni a nyitott és versenyképes uniós hidrogénpiac létrejöttét, 2) biztosítani a megújuló gázoknak a meglévő metánhálózatokba és -piacokra való bejutását és ezen gázok tekintetében az ellátásbiztonságot, 3) gondoskodni az átlátható és inkluzív infrastruktúra-tervezésről, valamint 4) a fogyasztók számára biztosítani a legolcsóbb dekarbonizációs lehetőségek kiválasztásához szükséges jogokat és eszközöket.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?
A kezdeményezés célja, hogy a költséghatékony tiszta hidrogénen alapuló gazdaság megvalósítása érdekében módosítsa a meglévő uniós jogszabályokat és a hidrogén belső piacára új keretszabályozást hozzon létre. A megújuló gázok hatékonyabb és integráltabb uniós piacainak előmozdításához Unió-szerte összehangolt szabályozási megközelítésre van szükség, és az nem valósítható meg kizárólag tagállami szinten. A kezdeményezés célja továbbá elkerülni, hogy a tagállamok tisztán nemzeti megoldásokat dolgozzanak ki, és az ilyen összehangolatlan, széttagolt szakpolitikai kezdeményezések torzító hatásokat eredményezzenek. Ez a kezdeményezés a kötelező erejű uniós szintű célkitűzések eléréséhez is hozzájárul. Mivel az elkövetkező évtizedekben a gáznemű tüzelőanyagok egyre nagyobb szerepet fognak betölteni az energiaszerkezetben, a gázágazat dekarbonizációjára van szükség, és ehhez a versenyképes dekarbonizált gázpiacokat olyan előretekintő módon kell kialakítani, amely az összes uniós fogyasztót megfelelő szerepvállalásra ösztönzi és kellő védelmet biztosít számukra. A külön hidrogéninfrastruktúrára és a kapcsolódó hidrogénpiacokra vonatkozó uniós szintű szabályozási keret létrehozása elősegítené a nemzeti hidrogénpiacok integrációját és összekapcsolását.
B. Megoldások
Milyen alternatívák kínálóznak a célkitűzések elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Amennyiben nincs, miért nincs?
Az I. problémakör tekintetében az alábbi lehetőségek kerültek mérlegelésre: a hálózatüzemeltetési jogok meghirdetése (1. alternatíva); a földgázpiacra jelenleg alkalmazandó, de a hidrogénpiacok fejlődési szakaszához igazított fő szabályozási elvek bevezetése (2. alternatíva); illetve a hidrogénre vonatkozó, teljes körű (a földgázágazatra jelenleg alkalmazandóhoz hasonló) szabályozási rendszer létrehozása, még a hidrogénpiac

kiforrottabbá válása előtt (3. alternatíva).

Az I. problémakör esetében az előnyben részesített alternatíva a fő szabályozási elvek bevezetése, és egyúttal iránymutatás nyújtása a jövőbeli szabályozási fejlemények tekintetében (2b. lehetőség: „Fő szabályozási elvek jövőképpel”). Ez az alternatíva igazodik leginkább a hidrogénágazat sajátosságaihoz, és magában foglalja a többi alternatíva által kínált előnyöket, azok hátrányai nélkül. Az iránymutatások megteremtik az alapokat a hidrogénpiac kiforrottabbá válásához.

A II. problémakör vonatkozásában olyan alternatívák kerültek mérlegelésre, amelyek elősegítik a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázoknak a meglévő gázpiacra és -infrastruktúrába való bekerülését. Valamennyi alternatívának részét képezi az energiabiztonsági aggályok kezelését célzó, egyre nagyobb mértékű beavatkozás is, nevezetesen a meglévő eszközöknek, szabványoknak és eljárásoknak a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra való kiterjesztése, valamint a földgázágazat kiberbiztonságához kapcsolódó kockázatoknak a kezelése. A II. problémakör esetében a 3. alternatíva („A megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok teljes körű piacra jutásának lehetővé tétele és előmozdítása, valamint a hosszú távú földgázellátási szerződések problémájának kezelése”) az előnyben részesített lehetőség. Ez az alternatíva olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek segítik a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázoknak a nagykereskedelmi piachoz, az LNG-terminálokhoz és a szállítóhálózathoz való hozzáférését (a csatlakozás helyétől függetlenül), és ezen belül a hálózatra történő betáplálásra és a határokon átnyúló szállításra vonatkozó díjkezdvezményeket is előíranyoznak. Ezen alternatíva 2050-től kezdődően megtiltja, hogy a fosszilis gázra vonatkozóan kibocsátáscsökkentést nem tartalmazó hosszú távú ellátási szerződéseket kössenek. A gáz minőségét a határokon átnyúló rendszerösszekötési pontokra vonatkozó harmonizált uniós megközelítés szabályozná, ugyanakkor a tagállamok kellő rugalmasságot élveznének. A hidrogénbetáplálás megengedett felső határa minden határokon átnyúló pont esetében 5 %, ami az alkalmazkodási és kibocsátáscsökkentési költségek tekintetében költséghatékony szintnek tekinthető.

A III. problémakör keretében az integrált hálózattervezés lehetőségeit vizsgálták. A III. problémakör esetében az előnyben részesített alternatíva a 2. („Európai forgatókönyveken alapuló nemzeti tervezés”). Az alternatíva lehetővé teszi a nemzeti szintű tervezést, de előírja, hogy annak a gázra és a villamos energiára vonatkozó közös forgatókönyveken kell alapulnia, összhangban kell lennie a tízéves hálózatfejlesztési tervvel, és kapcsolódnia kell a vonatkozó nemzeti energia- és klímatervhez. Az összes érintett szereplő (az elosztórendszer-üzemeltetők) szempontjait figyelembe veszi, és lehetővé teszi azoknak a csővezetéknek a kijelölését, amelyek felhasználhatók a metánról hidrogénre történő átállásra, és mindezt olyan részletességgel, amely európai szinten nem lenne könnyen megvalósítható.

A IV. problémakör tekintetében elemzésre kerültek olyan lehetőségek, amelyek a verseny és a fogyasztók szerepvállalásának kezelésére irányuló nem szabályozási megközelítés mellett szólnak, és olyanok is, amelyek ehelyett a problémaforrásokat új jogszabályok révén kívánják kezelni, többnyire a villamosenergia-ágazatban hatályos jogszabályokat tükrözve. Az elemzés alapján az előnyben részesített alternatíva a 2. („Rugalmas jogszabályok”), amely a villamosenergia-piacon hatályos fogyasztóvédelmi szabályokhoz, és adott esetben a felhatalmazásra vonatkozó rendelkezésekhez hasonló intézkedéseket foglal magában. Összességében várhatóan ez az alternatíva a legeredményesebb és a leghatékonyabb, valamint ez áll leginkább összhangban a többi problémakör esetében kijelölt alternatívákkal.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

Az **I. problémakört** illetően a válaszadók nagy többsége támogatja, hogy egy jól működő és versenyképes a hidrogénpiac és -infrastruktúra előmozdítása érdekében a szabályozás már korai szakaszban bevezetésre kerüljön. A válaszadók határozottan kiálltak egy olyan uniós jogi keret mellett, amely meghatározza a legfontosabb szabályozási elveket és fokozatos megközelítést alkalmaz. A nagy többség támogatja például a harmadik felek szabályozott hozzáférését, az importterminálokhoz és a hidrogéntároló létesítményekhez való hozzáférésre vonatkozó szabályokat, valamint a hálózati tevékenységek szétválasztását. A legtöbb válaszadó fontosnak tartotta, hogy korán meghatározásra kerüljön a magánfelek hidrogéninfrastruktúra-fejlesztésben játszott szerepe. A válaszadók nagy többsége úgy véli, hogy a meglévő és a jövőbeli magánhálózatok (ideiglenesen) mentesülhetnek bizonyos szabályozási követelmények alól, de a fejleményeknek az egységes szabályozási keret felé kell mutatniuk. A válaszadók túlnyomó többsége úgy véli, hogy az új hidrogéninfrastruktúrára vonatkozó jogoknak és

engedélyezési követelményeknek hasonlóknak kell lenniük a metángázvezetésekre jelenleg alkalmazandó jogokhoz és engedélyezési követelményekhez.

A **II. problémakört** illetően az érdekelt felek egyetértenek abban, hogy a dekarbonizációs célkitűzések elérése érdekében felül kell vizsgálni a jelenlegi szabályozási keretet. Az érdekelt felek többsége fontosnak tartja a teljes piaci hozzáférés biztosítását, valamint a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok gázhálózatba történő betáplálásának megkönnyítését. Számos válaszadó támogatja a hálózatüzemeltetők arra való kötelezését, hogy összekapcsolják a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok termelőit és csökkentse a betáplálási díjakat. A válaszadók többsége továbbá az LNG-terminálókra vonatkozó átláthatósági keret javítását is támogatja. Határozottan pártolják emellett a gázminőségi előírások Unió-szerte történő harmonizált alkalmazását, a határokon átnyúló koordináció megerősítését és az átláthatóság növelését. A válaszadók körében kisebb az egyetértés a hidrogén hálózati betáplálásával kapcsolatban, de a többség egyetért abban, hogy az a magas műszaki költségek ellenére költséghatékony és gyors első lépést jelenthet az energiarendszer dekarbonizációja felé. Az EU-n belüli, határokon átnyúló díjak megszüntetését kevés érdekelt fél támogatta. A válaszadók többsége fontosnak tartja a gázspecifikus biztonsági kihívásokat és a kiberbiztonsági intézkedéseket.

A **III. problémakört** illetően az érdekelt felek többsége támogatja, hogy a nemzeti hálózatfejlesztési tervek időzítése kerüljön összhangba a tízéves hálózatfejlesztési tervvel, és hogy az előnyben részesített szétválasztási modelltől függetlenül egyetlen gázterv legyen. A válaszadók jelentős többsége még erőteljesebben támogatta a közös villamosenergia- és gázforgatókönyvet. Az érdekelt felek jelentős része szeretné, ha a hidrogénprojektek beépülnének a nemzeti hálózatfejlesztési tervekbe. Az érdekelt felek többsége egyetért abban, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők feladata legyen az információszolgáltatás és -megosztás, és több válaszadó azt is támogatta, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők saját tervet nyújtsanak be, amely magában foglalja a rendszer különböző ágazatokban történő optimalizálását. A válaszadók a külön tervekkel tartalmazó közös forgatókönyvekkel szemben némileg előnyben részesítették a közös gáz- és villamosenergia-tervet is. Több érdekelt fél jelezte, hogy egy külön villamosenergia-tervet tartalmazó közös metán- és hidrogéntervet részesítene előnyben.

Ami a **IV. problémakört** illeti, az érdekelt felek túlnyomó többsége jelezte, hogy a polgárokra/fogyasztókra vonatkozó rendelkezések terén ambiciózusabb fellépésre van szükség, hasonlóan a villamosenergia-piacra vonatkozó rendelkezésekhez. Az energiaszegénységre vonatkozó rendelkezéseket továbbá úgy kell kialakítani, hogy a tiszta gázon alapuló megoldásokra való átállás költségeit ne a fogyasztóknak kelljen megfizetniük. A magánszektor képviselői támogatják a szabályozott árak fokozatos megszüntetésére irányuló terveket, míg egyes fogyasztói szervezetek az energiaszegénységben élő és a kiszolgáltatott fogyasztók védelme érdekében azok megtartását szorgalmazzák. Az összes válaszadó közel fele szeretné, ha az ajánlatok összehasonlíthatóságára és az adatok hozzáférhetőségére, az átláthatóságra, az intelligens fogyasztásmérésre és a szolgáltatóváltásra vonatkozó rendelkezések szigorodnának. Egyik válaszadó sem támogatta kifejezetten a nem szabályozási megközelítést.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?

I. problémakör: A fő szabályozási elvek alkalmazásának és egyúttal a hidrogéninfrastruktúrára és -piacra vonatkozó jövőkép szem előtt tartásának az a fő előnye, hogy előmozdítja a piaci integrációt, egyértelműséget biztosít az (infrastrukturális) befektetők számára, segít elkerülni a nem versenyképes piaci struktúrák és a hidrogén minőségével kapcsolatos problémákból kifolyólag a piaci integrációt gátló akadályok kialakulását. Ez az alternatíva a hidrogénágazat kiteljesedése során rugalmasságot biztosít a befektetők számára, és mivel a jövőbeli szabályozási rendszer kellően egyértelmű, a piac megszilárdulását követően nem kell majd költségekkel számolni az utólagos kiigazítások miatt.

II. problémakör: A megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok számára a teljes piaci hozzáférés lehetővé tétele és előmozdítása, valamint a hosszú távú földgázellátási szerződések kérdésének kezelése. A legfontosabb előny, hogy az intézkedések csökkentik a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok előállításának termelési költségeit, növelik a versenyt, a likviditást és a megújuló gázok kereskedelmét. Ily módon a támogatás csökkentése a fogyasztók és az adófizetők számára előnyös lesz. A választott alternatíva emellett mérsékelni fogja az energiabiztonsági kockázatokat, segít időt és erőforrásokat megtakarítani, csökkenti a bizonytalanságokat, javítja a vészhelyzeti intézkedések hatékonyságát, és megerősíti a gázipari vállalatokra vonatkozó egyedi biztonsági

követelményeket.

III. problémakör: Az európai forgatókönyveken alapuló nemzeti tervezés létrehozása. Ennek legfontosabb előnye az, hogy megszünteti annak kockázatát, hogy a villamosenergia- és földgázpiaci átvitelirendszer-üzemeltetők, illetve szállításirendszer-üzemeltetők rendszereik fejlesztésének megtervezésekor egymással összeegyeztethetetlen feltételezésekre támaszkodjanak. Ez az alternatíva lehetővé teszi az ágazati integrációt és a koncepcionális rendszertervezést, miközben megtartja a részletesebb ágazatspecifikus hálózatfejlesztési tervek előnyeit. A különböző érdekelt felek számára közös jövőképet biztosít, ami azt jelenti, hogy a hálózattervezéskor kiemelt szerep jut a nemzeti és uniós szintű dekarbonizációs stratégiáknak, és ezáltal csökken az esetleges függőségek kialakulásának vagy az eszközök meg nem térülésének kockázata.

IV. problémakör: Rugalmas, minden problémaforrásra kiterjedő jogszabályok végrehajtása. Ezen alternatíva legfontosabb előnye, hogy jelentős megtakarítási potenciált kínál, segíti az új szállítókat és szolgáltatókat a piacra lépésben, segíti innovatív termékek kifejlesztését, ami a verseny élénküléséhez, a fogyasztók szerepvállalásának fokozódásához és gazdasági előnyökhöz vezet. Lehetővé tenné továbbá a polgárok és a közösségek számára a társadalmi elfogadottság növelését, elősegítené a magántőke mozgósítását, valamint a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok bevezetését. A túlzott beruházások kockázatának csökkentése pozitív környezeti hatással jár.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?

Az I. problémakör tekintetében az intézkedések végrehajtása gazdasági és igazgatási költségekkel jár a tagállami hatóságok, a szabályozó hatóságok és a hálózatüzemeltetők számára, mivel a fő elveket be kell vezetni, majd nyomon kell követni. Ezeket a költségeket azonban az előnyben részesített alternatíva gazdasági előnyei könnyen ellensúlyozzák.

A II. problémakör esetében a végrehajtás gazdasági és igazgatási költségekkel jár, mivel az intézkedések növelik a földgáz piaci árát, és nagyobb együttműködést tesznek szükségessé az elosztórendszer-üzemeltetők és a szállításirendszer-üzemeltetők között. Az intézkedések végrehajtásába be kell vonni a nemzeti hatóságokat, különösen a szabályozó hatóságokat. A kiberbiztonság szabályozott megközelítésének kidolgozása szintén magasabb megfelelési költségekkel járhat.

A III. problémakör tekintetében a költségek számszerűsítését illetően nem áll rendelkezésre nyilvános adat, de az előnyök (a társadalmi költségeket csökkentő megnövekedett szinergiák) várhatóan meghaladják a további koordináció költségeit.

A IV. problémakör vonatkozásában a költségek számszerűsítését illetően nem áll rendelkezésre nyilvános adat. Elsősorban gazdasági és szociális költségek merülnek majd fel, mivel a fogyasztóknál jelentkező előnyök kisebbek lehetnek, mint a fogyasztói adatokhoz való megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosító intelligens mérőberendezések költségei.

Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?

A különböző szakpolitikai területeken előnyben részesített lehetőségek a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok tekintetében várhatóan fokozott versenyt eredményeznek. A kiskereskedelemben jelentkező kiegyensúlyozott verseny és a fogyasztóvédelem javulása a kisebb fogyasztók – köztük a kkv-k – körében magasabb szolgáltatóváltási arányt fognak eredményezni. A fogyasztói adatokhoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés és az észszerű módon harmonizált megállapodások, valamint az Unión belüli interoperabilitást elősegítő intézkedések is élénkíthetik a versenyt. A homogén piacra vonatkozó követelmények kiterjesztése nagyobb versenyt biztosít a kiberbiztonsági szolgáltatók között, és a méretgazdaságosságból kifolyólag csökkenti a költségeket.

Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?

A különböző szakpolitikai területek vonatkozásában előnyben részesített lehetőségek többsége csekély, főként mérsékelt adminisztratív terhekként felmerülő negatív hatás mellett már most is hatást gyakorol a tagállamokra. A IV. problématerületen (rugalmas szabályozás a kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan) azonban a

fogyasztóvédelem és a szerepvállalás révén csökkennének a közigazgatási szervek ilyen jellegű terhei. Összességében elmondható, hogy a többek között a tagállami közigazgatási szervekkel folytatott széles körű nyilvános konzultációk során az érintettek nem jelezték a tagállamokra gyakorolt hatások jelentős növekedését.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Igen, a IV. problématerületen az előnyben részesített alternatíva az adatvédelem tekintetében az alapvető jogokra gyakorolt hatásokat vet fel, és biztosítja a digitális technológiákhoz és adatvezérelt szolgáltatásokhoz való széles körű hozzáférést és azok használatát, ugyanakkor garantálja a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való jog magas szintjét.
Arányosság?
Az előnyben részesített alternatívacsomag arányosnak tekinthető, és a lehető legnagyobb mértékben a jelenlegi megközelítésekre épül. Figyelembe véve a klímasemlegesség elérésének szükségességét, a tagállamok és a magánszervezetek kötelezettségei és különböző cselekvési képességei közötti egyensúly megfelelőnek tekinthető.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
A Bizottság az elfogadott intézkedések hatálybalépését követően, adott határidőn (előreláthatólag 5 éven) belül teljes körűen értékelni fogja a javasolt kezdeményezések hatását, ezen belül a javaslatok eredményességét, hatékonyságát, folyamatos koherenciáját és relevanciáját. A javaslat jelenleg nem irányoz elő szakpolitikai felülvizsgálatot.